

บทที่ 7

การให้ความรู้แก่ชุมชนเรื่องการประเมินผลกระทบ

7.1 แนวคิดและวัตถุประสงค์

เนื่องจากชุมชนบ้านขุนสมุทรจีนเป็นชุมชนที่ประสบปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งจนถึงขั้นวิกฤต และสมาชิกของชุมชนได้ร่วมแรงร่วมใจกันอย่างเข้มแข็งเพื่อพยายามกักกฤตการสูญเสียพื้นที่ทำกินและที่ดินเพื่อการปลูกสร้างที่พักอาศัย ดังนั้น ชุมชนขุนสมุทรจีนจึงได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่าเป็นชุมชนที่มีความสามัคคีและมีความเข้มแข็งในการจัดกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ด้วยเหตุนี้ ผลการวิจัยที่ผ่านมาจึงพบว่า กลุ่มบุคคล หน่วยงาน สถาบัน และองค์กรต่างๆมีเจตนาดี ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูล สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของชุมชน รวมทั้งเข้ามาจัดกิจกรรมต่างๆในชุมชนบ้านขุนสมุทรจีนอยู่เนืองๆ อย่างไรก็ตาม เมื่อสอบถามสมาชิกชุมชนขุนสมุทรจีนเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของโครงการหรือกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชน ทั้งกิจกรรมที่จัดโดยชุมชนเองและกิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุน หรือจัดขึ้นโดยกลุ่มบุคคล หน่วยงาน สถาบัน และองค์กรต่างๆภายนอกชุมชน สมาชิกของชุมชนขุนสมุทรจีนไม่สามารถให้คำตอบได้ว่ากิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นมีผลสัมฤทธิ์ในระดับใด และมีปัจจัยใดบ้างที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส หรือ อุปสรรค ต่อการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมต่างๆในชุมชน

ด้วยเหตุนี้ วัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่งของโครงการ “การสร้างเสริมศักยภาพชุมชนในการตรวจติดตามและประเมินความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง” มุ่งเน้นไปที่การให้ความรู้แก่ชุมชนในเรื่องการประเมินผลกระทบของโครงการหรือกิจกรรม และการใช้วิธีการวิเคราะห์ปัจจัยด้วยเทคนิค SWOT Analysis เพื่อเสนอแนะกลยุทธ์ในการจัดการปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งและการจัดการทรัพยากรชายฝั่งในมิติต่างๆได้ด้วยชุมชนเองอย่างยั่งยืน

7.2 ขั้นตอนการดำเนินงาน

การจัดกิจกรรมการให้ความรู้แก่ชุมชนเรื่องการประเมินผลกระทบเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการต่อเนื่องหลังจากที่ชุมชนขุนสมุทรจีนได้จัดทำ “แผนการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนบ้านขุนสมุทรจีนฉบับสมบูรณ์” แล้วเสร็จ ทั้งนี้โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างเสริมศักยภาพคนในชุมชนให้ตระหนักถึงความสำคัญของการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการหรือกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่จัดขึ้นตามแผนหรือไม่ก็ตาม เพื่อให้ชุมชนมีข้อมูลเชิงประจักษ์ว่าโครงการหรือกิจกรรมที่จัดขึ้นส่งผลอย่างไรต่อชุมชนและในทิศทางใด ก่อให้เกิดผลทางบวก หรือผลทางลบ และระดับของความสำเร็จอยู่ในระดับใด ทิศทางการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ หรือมีจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคใดเกิดขึ้นตามมาหรือไม่ และจะส่งผลต่อชุมชนในระยะยาวอย่างไร ผลจากการจัดให้มีโครงการหรือกิจกรรมจะสามารถนำไปสู่การพัฒนาชุมชนขุนสมุทรจีนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนหรือไม่ ซึ่งการจัดการอบรมการสร้างเครื่องมือสำหรับการประเมินผลกระทบของโครงการหรือกิจกรรมที่ดำเนินการในชุมชนขุนสมุทรจีน ได้จัดขึ้น ณ บ้านสวนอ่าวไขรีรีสอร์ท อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ระหว่างวันที่ 28-30 พฤษภาคม 2554 มีผู้เข้ารับการอบรมรวมทั้งสิ้น 46 คน

“การฝึกอบรมการสร้างเครื่องมือสำหรับการประเมินผลกระทบ” เป็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยกิจกรรมที่เป็นผลลัพธ์จากการฝึกอบรมครั้งนี้ คือ การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการประเมินผลกระทบว่ากิจกรรมหรือโครงการต่างๆที่ดำเนินการในชุมชนส่งผลอย่างไรต่อชุมชน และในทิศทางใด ซึ่งเครื่องมือหรือแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นผลมาจากการเรียนรู้ของสมาชิกชุมชนขุนสมุทรจีนที่เข้ารับการอบรม โดยตั้งอยู่บน

พื้นฐานของการสร้างเครื่องมือเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการประเมินผลกระทบของกิจกรรมและโครงการที่มีขึ้นในชุมชนอย่างแท้จริง

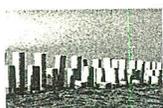
ดังนั้น การสร้างแบบสอบถามจึงเป็นการนำกระบวนการทางทฤษฎีและการจัดการแบบปรับเปลี่ยน (Adaptive Management) มาใช้ในการสร้างแบบสอบถามอย่างแท้จริง เพราะการสร้างแบบสอบถามเริ่มจากการที่สมาชิกชุมชนชุมชนสมุทรจีนที่เข้ารับการอบรมร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหาของชุมชน และแสวงหาแนวทางที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการร่วมกันคิดข้อคำถามที่จะนำไปใช้ในการประเมินผลกระทบ ทั้งนี้ในระหว่างการอบรมผู้เข้ารับการอบรมได้กำหนดโจทย์ของการประเมินผลไว้ว่าจะประเมินผลกระทบของโครงการสร้างเขื่อนสลายกำลังคลื่น ที่เรียกว่า “ชุมชนสมุทรจีน 49A2” ที่มีต่อชุมชนชุมชนสมุทรจีน เมื่อการอบรมสิ้นสุด นอกจากจะได้แบบสอบถามเพื่อการประเมินผลแล้ว สมาชิกของชุมชนชุมชนสมุทรจีนที่เข้ารับการอบรมยังได้ร่วมกันกำหนดตัวบุคคลที่จะทำหน้าที่เก็บข้อมูลในพื้นที่ขึ้นมา 1 ชุด โดยที่นักวิจัยได้นัดหมายกับแกนนำกลุ่มดังกล่าวเพื่อนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล โดยมีกำหนดลงพื้นที่ในวันที่ 14 มิถุนายน 2554

การเก็บข้อมูลเพื่อประเมินผลกระทบจากโครงการแก้ไขปัญหาคัดเซาะบริเวณชายฝั่งบ้านชุมชนสมุทรจีน โดยการสร้างเขื่อนสลายกำลังคลื่น “ชุมชนสมุทรจีน 49A2” ดำเนินการในวันที่ 14 มิถุนายน 2554 โดยก่อนเก็บข้อมูลคณะนักวิจัยได้ประชุมร่วมกับกลุ่มผู้อาสาสมัครเก็บข้อมูลเพื่อการอบรมและทำความเข้าใจให้ตรงกันเกี่ยวกับคำถามหรือประเด็นต่างๆในแบบสอบถาม ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องเชื่อถือได้ พร้อมกันนั้นได้จัดแบ่งงานและมอบหมายงานให้กับแกนนำที่อาสาสมัครเก็บข้อมูลไปดำเนินการเก็บข้อมูลให้ครบทุกบ้าน และนัดหมายการส่งคืนแบบสอบถามเพื่อที่นักวิจัยจะได้นำไปประมวลผลและวิเคราะห์ผล

7.3 การดำเนินกิจกรรม

การให้ความรู้แก่ชุมชนเรื่อง “การติดตามและการประเมินผลกระทบ” เป็นการให้ความรู้ในรูปแบบของการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งเป็นการให้ความรู้ทั้งภาคบรรยายและภาคปฏิบัติควบคู่กันไป โดยเมื่อผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ในเชิงวิชาการแล้ว จะได้รับการมอบหมายจากวิทยากรให้ทำแบบฝึกหัดควบคู่ไปกับหัวข้อที่วิทยากรบรรยายทุกหัวข้อ การฝึกปฏิบัติเพื่อการทำแบบฝึกหัดเป็นการทำกิจกรรมกลุ่มที่สมาชิกในกลุ่มจะร่วมกันระดมความคิด และทุกกลุ่มจะต้องนำผลงานที่กลุ่มทำเสนอต่อที่ประชุม เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มอื่นๆได้ให้ความเห็น ชักถาม หรือเสนอแนะแนวทางเพื่อการแก้ไข ปรับปรุงผลงาน บรรยายภาคของการนำเสนอผลงานกลุ่มจะอยู่ในรูปของการสื่อสารหลายทาง โดยมีการถามปัญหา ตอบปัญหาและข้อซักถาม ทั้งนี้โดยสมาชิกทุกคนในกลุ่มจะมีส่วนร่วมในการให้ความเห็น ตอบคำถาม ให้ข้อเสนอแนะ และอภิปรายปัญหาร่วมกัน โดยไม่ได้ทอดภาระให้ผู้นำเสนอเป็นผู้ตอบปัญหาและข้อซักถามแต่เพียงผู้เดียว และเนื่องจากแบบฝึกหัดที่วิทยากรมอบหมายมีโจทย์หลายข้อ ดังนั้น จึงมีการกำหนดกติการ่วมกันว่า ผู้นำเสนอผลการระดมความคิดของกลุ่มจะต้องมีการหมุนเวียน แต่ละกลุ่มจะต้องเปลี่ยนตัวผู้นำเสนอทุกครั้ง ผู้นำเสนอจะต้องไม่ใช่คนเดิมตลอด ทั้งนี้เพื่อเป็นการฝึกให้สมาชิกของชุมชนชุมชนสมุทรจีนกล้าแสดงออก มีทักษะในการนำเสนองานและมีความสามารถที่จะตอบโต้และสื่อสารกับบุคคลอื่นท่ามกลางที่ประชุมที่มีคนจำนวนมากได้

วิทยากรหลักสำหรับการจัดการอบรมครั้งนี้ คือ นางสาวศิริวรรณ ศิริบุญ หัวหน้าโครงการซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในฐานะนักวิจัยของวิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีประสบการณ์ด้านการสอนและการวิจัยด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมต่างๆมาเป็นระยะเวลานาน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการจัดการอบรมเป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการที่เนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาคัดเซาะชายฝั่งซึ่ง

การสร้างเสริมศักยภาพชุมชนในการตรวจติดตามและประเมินความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาคัดเซาะชายฝั่ง บริเวณบ้านชุมชนสมุทรจีน ต.แหลมฟ้าผ่า อ.พระสมุทรเจดีย์ จ.สมุทรปราการ

ครอบคลุมงานทั้งทางด้านสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ทางทะเล ดังนั้น จึงมีกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นวิทยากรและพี่เลี้ยงกลุ่มสำหรับกิจกรรมในภาคการฝึกปฏิบัติด้วย โดยมี รองศาสตราจารย์ ณีฐวรรรัตน์ ปภาวสิทธิ์ อาจารย์ประจำภาควิชาวิทยาศาสตร์ทางทะเล คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทีมงานนักวิจัยด้านสังคมศาสตร์ จากวิทยาลัยประชากรศาสตร์ฯ อันได้แก่ นางสาวบุศริน บางแก้ว นางสาว ชเนตตี มิลินทางกูร และทีมนิสิตจากภาควิชาวิทยาศาสตร์ทางทะเล ร่วมเป็นวิทยากรและพี่เลี้ยงในการฝึกปฏิบัติด้วย

เนื้อหาสาระของการบรรยายตลอดการอบรมประกอบด้วยประเด็นสำคัญ 10 ประเด็น ได้แก่

1. ความหมายของการติดตามและการประเมินผล
2. ความเกี่ยวข้องระหว่างการวางแผนและการติดตามและประเมินผล
3. ขั้นตอนการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนงาน โครงการ และกิจกรรม
4. ประเภทของผลสัมฤทธิ์และวิธีการประเมินผลสัมฤทธิ์
5. ความหมายของผลผลิต ผลลัพธ์ และ ผลกระทบ
6. การวิเคราะห์ปัจจัยและเทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัย (SWOT Analysis)
7. ความมุ่งหมาย & ลักษณะสำคัญของการประเมินผล
8. ความแตกต่างของการวัดและการนับ และวิธีการใช้การวัดเพื่อการประเมินผล
9. ประเภทของข้อมูล ความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ข้อมูลพฤติกรรม และข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อเท็จจริง
10. การสร้างเครื่องมือเพื่อการประเมินผล

ถึงแม้เนื้อหาสาระของการบรรยายจะมีหลายประเด็น แต่การให้การอบรมจะไม่บรรยายหัวข้อทุกหัวข้อจบในเวลาเดียวกัน การให้ความรู้จะสลับกันและเสริมกันระหว่างการบรรยายและการฝึกปฏิบัติการ โดยวิทยากรจะมอบแบบฝึกหัดให้ทำ และทุกกลุ่มจะได้รับแบบฝึกหัดชุดเดียวกัน ในการอบรมครั้งนี้ ได้แบ่งกลุ่มผู้เข้าอบรมออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มรวมพลคนรักทะเล
2. กลุ่มรักชุมชนจีน
3. กลุ่มรักษ์บ้านเกิด
4. กลุ่มเยาวชนคนสร้างเขื่อน

การฝึกปฏิบัติจะดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไปและสอดคล้องกับหัวข้อที่สอน โดยวิทยากรจะกำหนดโจทย์หรือประเด็นคำถามตามพัฒนาการของเนื้อหาที่สอน นอกจากนี้โจทย์ที่กำหนดยังเกี่ยวข้องกับการแก้ไขสถานการณ์และปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งที่เกิดขึ้นจริงในชุมชนชุมชนสมุทรจีนด้วย ซึ่งโจทย์สำคัญที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติประกอบด้วยโจทย์ 3 แบบ คือ

โจทย์ที่ 1:

ถ้าพวกเราชาวชุมชนสมุทรจีนจะติดตามและประเมินว่า “แผนแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของบ้านชุมชนสมุทรจีน” ที่พวกเราทำแผนไว้ประสบผลสำเร็จหรือไม่ และเป็นเพราะปัจจัยอะไร พวกเราจะติดตามและประเมินอย่างไร

โจทย์ที่ 2:

ถ้าพวกเราชาวชุมชนสมุทรจีนจะติดตามและประเมินว่า “แผนแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของบ้านชุมชนสมุทรจีน” ที่พวกเราทำแผนไว้ สัมฤทธิ์ผลหรือไม่? ระดับใด? และเป็นเพราะปัจจัยอะไร? พวกเราจะทำอย่างไร

โจทย์ที่ 3:

ถ้าพวกเราชาวชุมชนสมุทรจีนอยากรู้ว่า โครงการต่าง ๆ ที่เข้ามาในหมู่บ้านของเรา ไม่ว่าจะเป็น เชื้อนสลายกำลังคลื่น การปลูกป่า การมีนักท่องเที่ยวเข้ามา ฯลฯ มีสัมฤทธิ์ผลอย่างไรต่อเศรษฐกิจ สังคม หรือเรื่องอื่น ๆ ของชุมชนเราหรือไม่ เพียงใด เราจะ “วัด” ความสำเร็จนั้นได้อย่างไร

การฝึกปฏิบัติของผู้เข้ารับการอบรมมีการพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ จากประเด็นที่ง่ายไปสู่ประเด็นที่มีความซับซ้อนมากขึ้นเป็นลำดับตามเนื้อหาของบรรยาย จนท้ายที่สุด ผู้เข้ารับการอบรมเรียนรู้ที่จะสร้างแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อการประเมินผลได้เอง ในการอบรมครั้งนี้ วิทยากรได้กำหนดโจทย์หรือคำถามวิจัยให้ผู้เข้ารับการอบรมสร้างแบบสอบถามเพื่อการประเมินผลกระทบของเชื้อนสลายกำลังคลื่นที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชนสมุทรจีน ผู้เข้าอบรมทุกกลุ่มได้ระดมความคิดเพื่อการสร้างข้อคำถาม และนำเสนอในที่ประชุมเพื่อพิจารณาข้อคำถามที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการนำไปใช้ในแบบสอบถามที่จะใช้งานจริง ผลจากการพิจารณาร่วมกันของที่ประชุมกลุ่มผู้เข้ารับการอบรมในประเด็นคำถามทุกประเด็น นำไปสู่ความเห็นพ้องต้องกันของการกำหนดประเด็นคำถามที่จะใช้ในการประเมินผลกระทบของเชื้อนสลายกำลังคลื่นที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชนพอสรุปได้ดังนี้

1. ประเด็นคำถามที่จะใช้สร้างคำถามข้อมูลส่วนบุคคล มี 13 ประเด็นคือ

1. อาชีพของหัวหน้าครัวเรือน
2. อาชีพของกลุ่มสมรส
3. การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน
4. การศึกษาของกลุ่มสมรส
5. อายุของหัวหน้าครัวเรือน
6. สถานภาพสมรส
7. เพศ
8. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่จริง
9. รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือน
10. รายจ่ายเฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือน
11. ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน
12. การมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน
13. ชื่อ บ้านเลขที่ เบอร์โทรศัพท์ ของผู้ตอบ

2. ประเด็นที่จะใช้สร้างคำถามด้านเศรษฐกิจ มี 8 ประเด็นคือ

1. มีรายได้จากการจับสัตว์น้ำ
2. เชื้อนเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทำให้ชุมชนมีรายได้
3. มีรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสัตว์น้ำ เช่น กะปิ น้ำปลา
4. ลดค่าใช้จ่ายจากการย้ายที่อยู่อาศัยของคนในชุมชน
5. ลดค่าใช้จ่ายในการคมนาคม
6. มีรายได้จากการค้างคืนของนักท่องเที่ยวใน home stay
7. ลดค่าน้ำมันเชื้อเพลิงในการออกไปจับหอยแครง
8. การมีเชื้อนทำให้ไม่เสียที่ทำกิน

3. ประเด็นที่จะใช้สร้างคำถามด้านสังคม มี 8 ประเด็นคือ

1. การดูแลสุขภาพเชื้อนทำให้ชาวบ้านมีความสามัคคี
2. ลดการย้ายถิ่นฐานออกจากชุมชน
3. เป็นที่รู้จักทำให้มีเครือข่ายทางสังคม
4. การมีเชื้อนทำให้มีรายได้ดีขึ้นพอที่จะส่งบุตรหลานให้มีการศึกษาสูงขึ้น
5. การมีเชื้อนทำให้มีรายได้ดี ลดความเครียด มีสุขภาพกายและใจดีขึ้น
6. ผลของการมีเชื้อนทำให้เศรษฐกิจดีขึ้นและการลักทรัพย์ลดลง
7. เป็นที่ศึกษาเรียนรู้ของหน่วยงานต่างๆ
8. การมีเชื้อนเป็นการกระตุ้นให้เกิดการปลูกจิตสำนึกของเยาวชนในชุมชนให้มีความรักความหวงแหนในแผ่นดิน

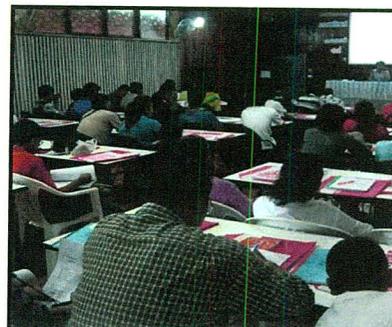
4. ประเด็นที่จะใช้สร้างคำถามด้านสิ่งแวดล้อม มี 11 ประเด็นคือ

1. จำนวนสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น
2. สัตว์น้ำมีความหลากหลายมากขึ้น
3. พื้นที่ป่าชายเลนเพิ่มขึ้น
4. มีตะกอนเพิ่มขึ้น
5. มีที่อยู่อาศัยของสัตว์ทะเลเพิ่มขึ้น
6. มีขยะเพิ่มมากขึ้น
7. ทำให้มีผลเสียเนื่องจากมีคนเข้ามาคราดหอยเพิ่มขึ้น
8. ลดการกัดเซาะชายฝั่ง
9. การมีเชื้อนทำให้ต้นไม้เพิ่มและทำให้สภาพอากาศดีขึ้นในระยะยาว
10. เป็นที่พักอาศัยของนก
11. เป็นที่หลบคลื่นลมของเรือที่ออกไปจับสัตว์น้ำ

หลังจากที่ได้ประเด็นคำถามที่จะใช้ในการสร้างแบบสอบถามแล้ว วิทยาการได้แบ่งประเด็นแต่ละด้านให้กลุ่มต่างๆ ร่วมกันสร้างข้อคำถาม ซึ่งในที่สุดผู้เข้ารับการอบรมได้ร่วมกันสร้างข้อคำถามและได้แบบสอบถามเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังที่นำเสนอไว้ในภาคผนวกที่ 1 ของรายงานฉบับนี้

รูปการให้ความรู้แก่ชุมชนเรื่องการประเมินผลกระทบ
ณ บ้านสวนอ่าวไขรีรีสอร์ท อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
ระหว่างวันที่ 28-30 พฤษภาคม 2554

รูปการให้ความรู้แก่ชุมชนเรื่องการประเมินผลกระทบ
ณ บ้านสวนอ่าวไขรีรีสอร์ท อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง
ระหว่างวันที่ 28-30 พฤษภาคม 2554

7.4 ผลสัมฤทธิ์

ผลสัมฤทธิ์ของการให้ความรู้แก่ชุมชนเรื่องการประเมินผลกระทบจำแนกได้เป็น 2 ระดับคือ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการอบรม ทั้งนี้โดยประสิทธิภาพวัดจากผลผลิต (output) ซึ่งก็คือการที่คณະนักวิจัยสามารถจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การประเมินผลกระทบ” ได้เป็นผลสำเร็จตามแผนการดำเนินงานและตามระยะเวลาที่กำหนด

สำหรับประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการให้ความรู้แก่ชุมชนเรื่องการประเมินผลกระทบ วัดได้จากผลลัพธ์ (outcome) อันเกิดจากการจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งการดำเนินงานโครงการนี้มีผลลัพธ์อันเกิดจากการจัดการอบรมเรื่องการประเมินผลกระทบ 3 เรื่องคือ

1. การมีแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยผู้เข้ารับการอบรมด้วยการใช้ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมสร้างแบบสอบถามในประเด็นเรื่อง “การประเมินผลกระทบของเขื่อนสลายกำลังคลื่นที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชนชุมพรจีน” ซึ่งคณะผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ในภาคผนวกของรายงานฉบับนี้
2. การมีผลลัพธ์ในรูปของผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม

3. การมีผลสำรวจผลกระทบของเขื่อนสลายกำลังคลื่นที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชนชนบทสมุทรจีน อันเกิดจากการที่ชุมชนนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการได้รับความรู้จากการอบรมไปเก็บข้อมูลในชุมชนชนบทสมุทรจีน

ผลลัพธ์ของการจัดการอบรมในรูปแบบของการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม และผลจากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้เข้ารับการอบรมสร้างขึ้นโดยใช้ความรู้จากการอบรม มีผลที่เป็นรูปธรรมดังต่อไปนี้

การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมการสร้างเครื่องมือสำหรับประเมินผลกระทบ

การจัดฝึกอบรมการสร้างเครื่องมือสำหรับประเมินผลกระทบ จัดขึ้น ณ บ้านสวนอ่าวไช้รีสอร์ท อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ระหว่างวันที่ 28-30 พฤษภาคม 2554 จากผู้เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้นจำนวน 46 คน ได้ตอบแบบประเมินจำนวน 40 คน และผลการศึกษาลักษณะส่วนบุคคลของผู้เข้าร่วมฝึกอบรมฯ ดังสถิติที่นำเสนอในตารางที่ 7.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป พบว่าประมาณ 2 ใน 3 (ร้อยละ 67.5) เป็นเพศชาย โดยกลุ่มอายุของผู้เข้าร่วมฝึกอบรมการสร้างเครื่องมือสำหรับประเมินผลกระทบค่อนข้างหลากหลาย กลุ่มอายุที่เข้าร่วมอบรมมากที่สุดคือกลุ่มเยาวชน หรือกลุ่มที่อายุน้อยกว่า 20 ปี (ร้อยละ 30) ซึ่งกลุ่มนี้จะเป็กลุ่มคนรุ่นใหม่ในชุมชนที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินการเรื่องต่างๆในชุมชนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะเรื่องการประเมินผลกระทบต่างๆ ภายหลังจากการสร้างเขื่อนสลายกำลังคลื่น “ชุมชนสมุทรจีน 49A2” สำหรับกลุ่มอื่นที่เข้าร่วมอบรม 1 ใน 5 (ร้อยละ 20) เป็นกลุ่มอายุระหว่าง 21-29 ปี ส่วนอีก 1 ใน 4 (ร้อยละ 25) เป็นวัยแรงงานหรือกลุ่มที่มีอายุ 30-39 ปี และอายุระหว่าง 40 ปีขึ้นไปในสัดส่วนเท่ากัน

เนื่องจากผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่เป็นเยาวชน ดังนั้นเมื่อสอบถามเกี่ยวกับอาชีพหลักของผู้เข้าร่วมฝึกอบรมฯจึงพบว่าส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงาน หรือกำลังอยู่ระหว่างการศึกา (ร้อยละ 30.0) ส่วนผู้ที่ประกอบอาชีพส่วนใหญ่ทำอาชีพประมงกิจการของตนเองหรือครอบครัวและรับจ้างทั่วไปเป็นหลัก (ร้อยละ 25.0 และร้อยละ 17.5 ตามลำดับ) อาชีพรองลงมา คือ รับจ้างทำประมง และเพาะเลี้ยงชายฝั่งโดยเป็นกิจการของตนเองหรือครอบครัว (ร้อยละ 12.5 และร้อยละ 5.0 ตามลำดับ) สำหรับอาชีพอื่นมีสัดส่วนไม่มาก เช่น อาชีพรับจ้างเพาะเลี้ยง ค้าขาย ลูกจ้างของรัฐ และข้าราชการ เป็นต้น

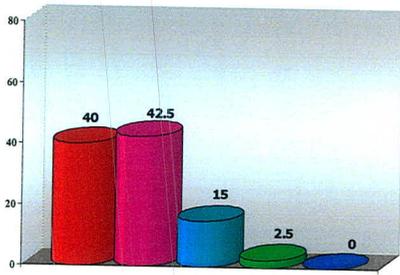
เมื่อสอบถามอาชีพรองของกลุ่มผู้มาเข้าร่วมฝึกอบรมฯ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพรอง (ร้อยละ 65.0) แต่สำหรับผู้ที่ไม่มีอาชีพรอง พบว่า ร้อยละ 10 ประกอบอาชีพรับจ้างทำประมง ส่วนที่เหลือประกอบอาชีพหลากหลาย เช่น อาชีพประมงกิจการของตนเองหรือครอบครัว เพาะเลี้ยงกิจการตนเองหรือครอบครัว รับจ้างทั่วไป ค้าขาย และอาชีพอื่นๆ เช่น พนักงานบริษัท เปิดร้านเสริมสวย และนักการเมืองท้องถิ่น เป็นต้น

สิ่งที่น่าสนใจคือ กลุ่มที่เข้าร่วมอบรมส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรม มีเพียงร้อยละ 17.5 ที่รายงานว่าไม่ได้เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมใดๆเลย และกลุ่มกิจกรรมที่ผู้เข้ารับการอบรมประมาณครึ่งหนึ่งเป็นสมาชิก คือ กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ประมาณ 1 ใน 3 ของผู้เข้ารับการอบรมรายงานว่า เป็นสมาชิกกลุ่มเยาวชน ส่วนร้อยละ 15 เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ และร้อยละ 2.2 เป็นสมาชิกกลุ่มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

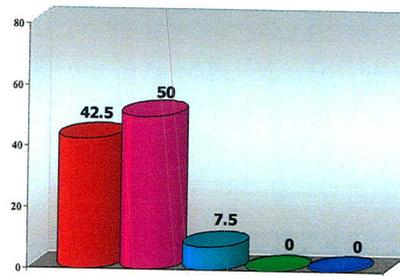
ในส่วนของความคิดเห็นที่มีต่อการฝึกอบรมการสร้างเครื่องมือสำหรับประเมินผลกระทบในภาพรวมนั้น (ตารางที่ 7.1 ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดฝึกอบรมในภาพรวม) พบว่า มากกว่าร้อยละ 80 พอใจการประสานงานก่อนเข้าร่วมการฝึกอบรมฯ และมากกว่าร้อยละ 90 พึงพอใจการเตรียมงานและความพร้อมของการจัดการฝึกอบรมฯ ในระดับดีมาก ถึงดี

การประสานงานก่อนการอบรมฯ

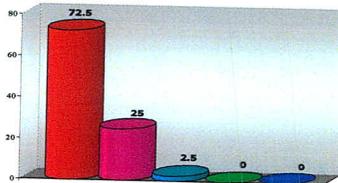
การเตรียมงานและความพร้อม

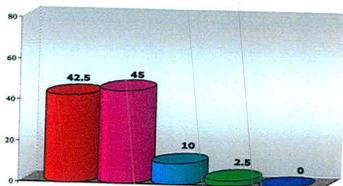
■ มากที่สุด ■ มาก ■ ปานกลาง ■ น้อย ■ ควรปรับปรุง

สำหรับเรื่องการเตรียมความพร้อมของวิทยากรในการฝึกอบรมการสร้างเครื่องมือสำหรับประเมินผลกระทบเกือบทั้งหมดของผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจในระดับดีมาก ถึงดี ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมั่นต่อการอบรมในครั้งนี้ ส่วนเรื่องของความชัดเจนของสื่อประกอบการบรรยาย และความน่าสนใจของสื่อประกอบการบรรยายพบว่า เกือบร้อยละ 90 ของผู้เข้ารับการอบรมฯ ให้ความเห็นว่า สื่อประกอบการบรรยายมีความชัดเจนและมีความน่าสนใจในระดับดีมาก ถึงระดับดี

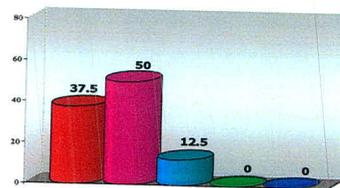
ความพร้อมของวิทยากร

ความชัดเจนของสื่อประกอบการบรรยาย

ความน่าสนใจของสื่อประกอบการบรรยาย

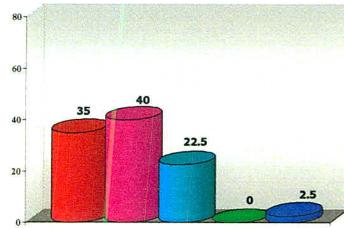

■ มากที่สุด ■ มาก ■ ปานกลาง ■ น้อย ■ ควรปรับปรุง

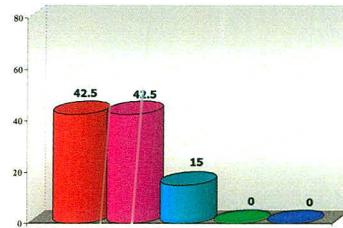
การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพรวมของผู้เข้ารับการอบรมฯ และความคิดเห็นที่มีต่อระยะเวลาของการจัดการฝึกอบรมฯ พบว่า 1 ใน 3 คิดว่าระยะเวลาของการจัดการฝึกอบรมฯ 3 วันนี้เหมาะสมดีมาก ในขณะที่ร้อยละ 40 ให้ความเห็นว่าระยะเวลาที่ใช้เหมาะสมดี และร้อยละ 22.5 เห็นว่าระยะเวลาเหมาะสมเพียงระดับปานกลางเท่านั้น ในขณะที่ร้อยละ 2.5 ให้ความเห็นว่าควรปรับปรุงระยะเวลาการฝึกอบรม และเมื่อเจาะลึกลงไปถึงกลุ่มนี้ จะพบว่าผู้เข้ารับการอบรมฯ ต้องการให้มีระยะเวลาการอบรมฯ ที่นานกว่านี้ แต่เนื่องจากปัญหาที่กลุ่มผู้เข้ารับการอบรมฯ หลายคนมีภาระที่ไม่สามารถมาร่วมการอบรมฯ เป็นระยะเวลานานได้ ทำให้เป็นข้อจำกัดที่ไม่สามารถขยายเวลาการดำเนินงานให้นานกว่านี้ ในส่วนของสถานที่ที่ใช้ในการจัดอบรมฯ รวมถึงอาหารว่าง อาหาร เครื่องดื่ม และการอำนวยความสะดวกในการรับส่ง พบว่า ผู้เข้าอบรมให้ความพึงพอใจในระดับที่ดีถึงดีมากในระดับที่สูงเช่นกัน

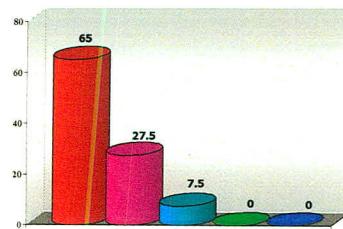
ระยะเวลาที่ใช้ในการอบรม

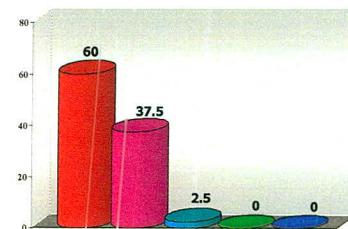
สถานที่จัดการอบรม

อาหาร อาหารว่าง เครื่องดื่ม

การอำนวยความสะดวกในการรับส่ง

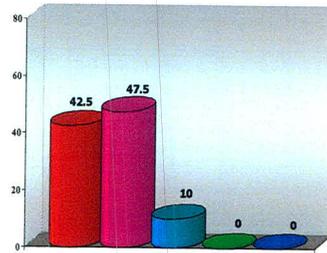
■ มากที่สุด ■ มาก ■ ปานกลาง ■ น้อย ■ ควรปรับปรุง

สำหรับประเด็นในเรื่องการอบรมฯ ช่วยเสริมความรู้ความเข้าใจในเรื่องการสร้างเครื่องมือสำหรับประเมินผลกระทบ พบว่า ประมาณร้อยละ 90 ให้ความเห็นว่าการอบรมฯ ช่วยเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องการสร้างเครื่องมือในระดับดีมาก ถึงระดับดี ในขณะที่อีกร้อยละ 10 คิดว่าช่วยเสริมความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง ส่วนประเด็นเรื่อง การอบรมฯ ช่วยทำให้ผู้เข้าอบรมได้เห็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือสำหรับประเมินผลกระทบ พบว่า มากกว่าร้อยละ 90 ให้ความเห็นว่าการอบรมช่วยให้เห็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือประเมินผลกระทบมากขึ้นถึงมากที่สุด มีเพียงเล็กน้อยที่ให้ความเห็นว่าการอบรมช่วยให้เห็นแนวทางการสร้างเครื่องมือประเมินผลกระทบในระดับปานกลาง

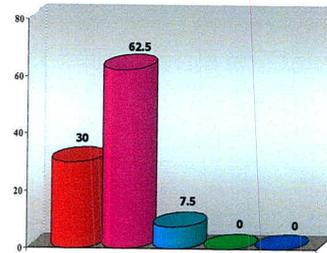
นอกจากนี้ มากกว่าร้อยละ 90 ให้ความเห็นว่า ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมสอดคล้องกับความต้องการเพื่อจัดทำเครื่องมือสำหรับประเมินผลกระทบอย่างมาก ถึงมากที่สุด และมากกว่าร้อยละ 80 คิดว่าการอบรมฯ ในครั้งนี้จะสร้างแรงบันดาลใจให้ต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการตรวจติดตามการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งมากที่สุด จะมีเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 15) ที่ให้ความเห็นว่าการอบรมฯ ช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้ต้องการมีส่วนร่วมในการตรวจติดตามการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในระดับปานกลาง

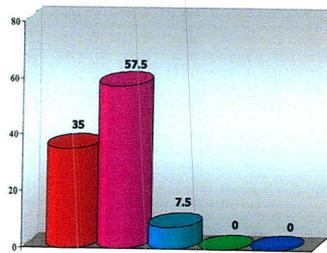
การอบรมช่วยเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องการสร้างเครื่องมือสำหรับประเมินผลกระทบ

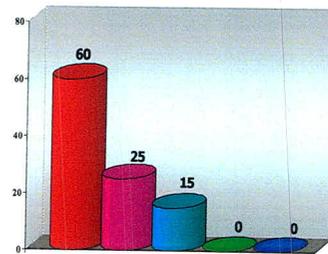
การอบรมช่วยให้เห็นแนวทางเพื่อสร้างเครื่องมือสำหรับประเมินผลกระทบ

ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมสอดคล้องกับความต้องการเพื่อจัดทำเครื่องมือ

การอบรมช่วยเพิ่มแรงบันดาลใจให้อยากมีส่วนร่วมในการตรวจติดตามการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

■ มากที่สุด ■ มาก ■ ปานกลาง ■ น้อย ■ ควรปรับปรุง

สำหรับข้อเสนอแนะ หรือความเห็นเพิ่มเติมจากการฝึกอบรมการสร้างเครื่องมือสำหรับประเมินผลกระทบพบว่า กลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรมฯ ต้องการให้มีการอบรมเช่นนี้ไปจนกว่าจะมีเงื่อนไขเพิ่มเติมตามที่ต้องการ รวมถึงความต้องการให้ทีมงานเพิ่มระยะเวลาการอบรมออกไปอีก

ตารางที่ 7.1 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดฝึกอบรมการสร้างเครื่องมือสำหรับประเมินผลกระทบ ณ บ้านสวนอ่าวไขรีรีสอร์ท อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ระหว่างวันที่ 28-30 พฤษภาคม 2554

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ลักษณะส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการอบรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	27	67.5
หญิง	13	32.5
รวม	40	100.0
อายุ		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี	12	30.0
21-29 ปี	8	20.0
30-39 ปี	10	25.0
ตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป	10	25.0
รวม	40	100.0

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

ลักษณะทั่วไปของข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพหลัก		
แม่บ้าน/ไม่ได้ทำงาน/กำลังเรียน	12	30.0
ประมงกิจการของตนเองหรือครอบครัว	10	25.0
รับจ้างทำประมง	5	12.5
เพาะเลี้ยงกิจการของตนเองหรือครอบครัว	2	5.0
รับจ้างเพาะเลี้ยง	1	2.5
รับจ้างทั่วไป	7	17.5
ค้าขาย	1	2.5
ลูกจ้างของรัฐ	1	2.5
ข้าราชการ	1	2.5
รวม	40	100.0
อาชีพรอง		
กำลังเรียน/ไม่มีอาชีพเสริม	26	65.0
ค้าขาย	1	2.5
ประมงกิจการของตนเองหรือครอบครัว	2	5.0
รับจ้างทำประมง	4	10.0
เพาะเลี้ยงกิจการของตนเอง/ครอบครัว	2	5.0
รับจ้างทั่วไป	2	5.0
อื่นๆ (นักการเมืองท้องถิ่น, พนักงานบริษัท, เปิดร้านเสริมสวย)	3	7.5
รวม	40	100.0
อัตราส่วนร้อยละของการเป็นกลุ่มสมาชิก/กลุ่มกิจกรรม		
ไม่เป็น	7	17.5
กลุ่มเยาวชน	13	32.5
กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและชายฝั่ง	19	47.5
กลุ่มออมทรัพย์	6	15.0
กลุ่มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	1	2.2

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดอบรมในภาพรวม

ประเด็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ควรปรับปรุง	รวม
1. การประสานงานก่อนเข้ารับการอบรม	40.0	42.5	15.0	2.5	0.0	100.0(40)
2. การเตรียมงานและความพร้อมการอบรม	42.5	50.0	7.5	0.0	0.0	100.0(40)
3. ความพร้อมของวิทยากร	72.5	25.0	2.5	0.0	0.0	100.0(40)
4. ความชัดเจนของสื่อประกอบการบรรยาย	42.5	45.0	10.0	2.5	0.0	100.0(40)
5. ความน่าสนใจของสื่อประกอบการบรรยาย	37.5	50.0	12.5	0.0	0.0	100.0(40)
6. ระยะเวลาที่ใช้ในการอบรม	35.0	40.0	22.5	0.0	2.5	100.0(40)
7. สถานที่จัดการอบรม	42.5	42.5	15.0	0.0	0.0	100.0(40)
8. อาหาร อาหารว่าง เครื่องดื่ม	65.0	27.5	7.5	0.0	0.0	100.0(40)
9. การอำนวยความสะดวกในการรับส่ง	60.0	37.5	2.5	0.0	0.0	100.0(40)
10. การอบรมช่วยเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่อง การสร้างเครื่องมือประเมินผลกระทบ	42.5	47.5	10.0	0.0	0.0	100.0(40)
11. การอบรมช่วยทำให้ท่านเห็นแนวทางว่าท่าน จะทำอย่างไรเพื่อสร้างเครื่องมือสำหรับ ประเมินผลกระทบ	30.0	62.5	7.5	0.0	0.0	100.0(40)
12. ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมสอดคล้องกับ ความต้องการเพื่อจัดทำเครื่องมือสำหรับ ประเมินผลกระทบ	35.0	57.5	7.5	0.0	0.0	100.0(40)
13. การอบรมช่วยเพิ่มแรงบันดาลใจให้ท่าน อยากมีส่วนร่วมในการตรวจติดตามการ แก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง	60.0	25.0	15.0	0.0	0.0	100.0(40)

ความเห็นเพิ่มเติม

- บรรยากาศดี อยากให้มีการอบรมแบบนี้อีกจนกว่าจะได้เช่นตามที่เราต้องการ เพิ่มเวลาอีก 3 วัน น้อยไป

การสำรวจเพื่อประเมินผลกระทบของการสร้างเขื่อนสลายกำลังคลื่นที่มีต่อเศรษฐกิจสังคมและ สิ่งแวดล้อม ชุมชนขุนสมุทรจีน ต.แหลมฟ้าผ่า อ.พระสมุทรเจดีย์ โดยชุมชน

การสำรวจเพื่อประเมินผลกระทบของการสร้างเขื่อนสลายกำลังคลื่นที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ชุมชนขุนสมุทรจีน ต.แหลมฟ้าผ่า อ.พระสมุทรเจดีย์ เป็นกิจกรรมอันเป็นผลลัพธ์ของโครงการวิจัยที่เกิดขึ้นต่อเนื่อง จากการอบรมเพื่อการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการประเมินผลกระทบของกิจกรรม หรือโครงการต่างๆที่ดำเนินการใน ชุมชนขุนสมุทรจีน หลังจากการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การประเมินผลกระทบ” ได้ดำเนินการแล้วเสร็จเมื่อเดือน พฤษภาคม 2554 ผู้รับการอบรมได้สร้างแบบสอบถามในประเด็นเรื่อง “การประเมินผลกระทบของเขื่อนสลายกำลัง คลื่นที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชนขุนสมุทรจีน” และมีความเห็นพ้องต้องกันว่า ควรนำ

แบบสอบถามการประเมินผลกระทบชุดที่สร้างขึ้นจากการอบรมครั้งนี้ ไปเก็บข้อมูลในพื้นที่จริง โดยผู้ที่สร้างเครื่องมือหรือแบบสอบถามควรเป็นผู้นำเครื่องมือนั้นไปใช้เอง เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจจากการปฏิบัติงานจริง และสามารถติดตามประเมินผลเองได้ต่อไป ทีมผู้วิจัยจึงได้ขอมติในที่ประชุม ขออาสาสมัครจากกลุ่มผู้เข้าอบรม เพื่อเป็นตัวแทนของกลุ่มไปทำหน้าที่เก็บข้อมูลในพื้นที่ ซึ่งแต่ละกลุ่มได้เสนอชื่อตัวแทนของกลุ่มขึ้นมาทำหน้าที่พนักงานสัมภาษณ์ รวมทั้งสิ้น 11 คน

เพื่อให้ได้ข้อมูลจากการประเมินผลกระทบฯ ที่ถูกต้องและตรงกับสิ่งที่ชุมชนต้องการตามประเด็นที่ตั้งคำถามไว้ ทีมผู้วิจัยได้นัดหมายกับทีมเก็บข้อมูลเพื่อพบกันในวันที่ 14 มิถุนายน 2554 ณ บริเวณโรงลิเก หน้าศาลเจ้าพ่อหนุ่มน้อยลอยชายที่เป็นพื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมของชุมชน ทีมผู้วิจัยได้อธิบายและทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อคำถามต่างๆ ในแบบสอบถาม เพื่อให้ทีมเก็บข้อมูลเข้าใจคำถามอย่างถูกต้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน หลังจากที่อาสาสมัครในทีมเก็บรวบรวมข้อมูลได้รับการอบรมและมีความเข้าใจกระจ่างเกี่ยวกับวิธีการในการถามคำถามและบันทึกคำตอบแล้ว จากนั้นได้ให้ทีมเก็บข้อมูลแบ่งสัดส่วนงานรับผิดชอบในการเก็บข้อมูล ซึ่งการลงไปในพื้นที่ครั้งนี้ ทีมผู้วิจัยตั้งใจที่จะช่วยเป็นที่ปรึกษาและติดตามไปกับทีมเก็บข้อมูลด้วย เพราะหากมีประเด็นที่สงสัยหรือไม่เข้าใจจะได้ช่วยเหลือหรือช่วยแก้ไขไปด้วยกัน

เมื่อทีมเก็บข้อมูลได้แบ่งความรับผิดชอบในการเก็บข้อมูลแล้ว ทีมผู้วิจัยได้นัดหมายที่จะขอแบบสอบถามทั้งหมดคืน โดยกำหนดให้แกนนำกลุ่มที่รับแบบสอบถามไป นำแบบสอบถามมาส่งมอบให้นายวิษณุ แซ่สมุท ซึ่ง เป็นนักวิจัยท้องถิ่น เพื่อรวบรวมนำมาคืนให้กับทีมผู้วิจัยในช่วงเช้าของวันที่ 23 มิถุนายน 2554 เพื่อที่ทีมนักวิจัยจะได้ นำแบบสอบถามทั้งหมดมาวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

ผลการศึกษาการประเมินผลกระทบฯ

อาสาสมัครในทีมจัดเก็บข้อมูลได้นำแบบสอบถามไปสัมภาษณ์สมาชิกในชุมชนชุมชนสมุทรจีนตามวิธีการที่ได้รับการอบรมจากทีมผู้วิจัย โดยประชากรเป้าหมายของการวิจัยคือหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสทุกครัวเรือนในชุมชนชุมชนสมุทรจีน ผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลมีประชากรที่ถูกสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 75 ราย แบบสอบถามที่ใช้ประเมินผลกระทบเขียนสลายกำลังคลื่น “ชุมชนสมุทรจีน 49A2” ที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชนชุมชนสมุทรจีน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา การมีงานทำ การประกอบอาชีพ และระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชนของสมาชิกครัวเรือนทั้งที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและที่ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน รวมทั้งกรรมสิทธิ์ในที่ดิน รายได้ และรายจ่ายของครัวเรือน

2. ข้อคำถามที่สอบถามถึงผลกระทบของเขื่อนสลายกำลังคลื่น 49A2 ที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ผลจากการสำรวจคุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูล และผลกระทบของเขื่อนสลายกำลังคลื่นที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชนขุนสมุทรจีนมีสาระสำคัญพอสรุปได้ ดังนี้

1) ลักษณะทางประชากรของชุมชนบ้านขุนสมุทรจีน

ผลการศึกษา (ตารางที่ 7.2) พบว่า ประชากรทั้งหมดที่สัมภาษณ์ได้ 75 ราย แบ่งเป็นประชากรเพศชาย 44 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 58.7 ส่วนประชากรเพศหญิงมี 31 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 41.3 โดยประชากรที่สัมภาษณ์ได้ทั้งหมดมีอายุเฉลี่ย 48.91 ปี ซึ่งจากการแจกแจงรายอายุ พบว่า ร้อยละ 10.7 เป็นกลุ่มประชากรที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี ร้อยละ 17.3 อายุระหว่าง 30-39 ปี และร้อยละ 21.3 อายุระหว่าง 40-49 ปี นอกจากนี้ยังมีประชากรที่มีอายุอยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนปลายคืออายุระหว่าง 50-59 ปี ประมาณ 1 ใน 4 (ร้อยละ 24.0) และประชากรวัยสูงอายุ หรืออายุ 60 ปีและมากกว่าอีกร้อยละ 26.7 ซึ่งจากการศึกษาอายุของประชากรที่ตอบแบบสอบถามจะพบว่าส่วนใหญ่เป็นประชากรที่อยู่ในวัยกลางคนถึงวัยสูงอายุ ซึ่งจะเป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์และมีวุฒิภาวะที่มากพอในการให้ความเห็นในเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้องกับชุมชนขุนสมุทรจีนและผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการสร้างเขื่อนสลายกำลังคลื่น “ขุนสมุทรจีน 49A2”

การศึกษาสถานภาพสมรส พบว่า มากกว่าร้อยละ 80 รายงานว่าสมรสและคู่สมรสอยู่ในบ้านเดียวกัน ในขณะที่กลุ่มคนที่แยก เลิก หรือหย่าจากคู่สมรส และเป็นหม้ายเนื่องจากคู่สมรสเสียชีวิต มีสัดส่วนไม่สูงนัก นอกจากนี้ กลุ่มประชากรตัวอย่างที่ยังเป็นโสดยังมีประมาณร้อยละ 10.7 ซึ่งน่าจะเป็นกลุ่มที่มีอายุไม่ถึง 30 ปี สำหรับจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อาศัยอยู่จริงไม่นับว่ามีชื่อหรือไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านอาศัยอยู่ในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน แต่ถ้าจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน พักอยู่ในบ้านเฉลี่ยครัวเรือนละ 2 คน

ตารางที่ 7.2 ร้อยละของประชากรในชุมชนตามคุณลักษณะทางประชากรของชุมชนขุนสมุทรจีน

ลักษณะทางประชากร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	44	58.7
หญิง	31	41.3
รวม	75	100.0
อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	8	10.7
30-39 ปี	13	17.3
40-49 ปี	16	21.3
50-59 ปี	18	24.0
60 ปี และมากกว่า	20	26.7
รวม	75	100.0
อายุเฉลี่ย (ปี)		48.91

ตารางที่ 7.2 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพสมรส		
แต่งงานคู่สมรสอยู่บ้านเดียวกัน	61	81.3
แยก เลิกกัน หย่า	1	1.3
หม้าย (คู่สมรสตาย)	5	6.7
โสด	8	10.7
รวม	75	100.0
จำนวนสมาชิกที่พักอาศัยอยู่ในครัวเรือนจริงโดยเฉลี่ย (ทั้งที่มีชื่อและไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน)		3.91
จำนวนสมาชิกที่พักอาศัยอยู่ในครัวเรือนจริงโดยเฉลี่ย (เฉพาะที่ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน)		1.93

สถิติจากตารางที่ 7.3 แสดงว่า ร้อยละ 70 ของประชากรที่ให้สัมภาษณ์และประมาณครึ่งหนึ่งของคู่สมรสเรียนจบระดับประถมศึกษา ในขณะที่ประมาณร้อยละ 16 ของประชากรตัวอย่าง และร้อยละ 8 ของคู่สมรสจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น นอกจากนี้ มีผู้เรียนจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. หรือระดับปริญญาตรีในสัดส่วนที่ไม่มากนัก และมีประชากรตัวอย่างและคู่สมรสเป็นสัดส่วนที่น้อยมากที่รายงานว่าไม่ได้รับการศึกษา หรือจบการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 4 ผลจากการศึกษาทำให้ประเมินได้ว่า คนในชุมชนส่วนใหญ่จบการศึกษาเพียงระดับการศึกษาภาคบังคับ ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนบ้านขุนสมุทรจีนเป็นชุมชนที่อยู่ห่างไกลจากชายฝั่ง การคมนาคมเข้าออกจากในพื้นที่มีเพียงทางเรือเท่านั้น ดังนั้น หากศึกษาในพื้นที่ จะได้รับการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษาเท่านั้น แต่ถ้าจะเรียนสูงกว่าจะต้องไปเรียนบนฝั่ง ซึ่งการเดินทางที่ลำบาก และค่าใช้จ่ายที่สูง ทำให้ส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น

นอกจากนี้ ชาวชุมชนบ้านขุนสมุทรจีนที่ได้รับการศึกษาสูงก็อาจจะย้ายออกไปจากชุมชนเพื่อหาอาชีพที่มั่นคง และมีรายได้ที่สูงกว่าการอยู่ในชุมชน เพราะจากการศึกษาเรื่องของการประกอบอาชีพในชุมชน พบว่าประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงซึ่งไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาสูงนัก โดยประชากรตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 90 และคู่สมรสมากกว่าร้อยละ 70 รายงานว่ากำลังทำงาน และงานหลักที่ประชากรตัวอย่างเกือบครึ่งหนึ่งทำคืออาชีพประมงของตนเองหรือครอบครัว ในขณะที่ 1 ใน 5 ประกอบอาชีพรับจ้างทำประมง ส่วนประมาณ 1 ใน 4 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป และประมาณร้อยละ 5.8 มีอาชีพค้าขาย ซึ่งคู่สมรสของประชากรตัวอย่างมีอาชีพไม่แตกต่างกันนัก โดย 1 ใน 3 ประกอบอาชีพประมงของตนเองหรือครอบครัว ในขณะที่ 1 ใน 4 รับจ้างทั่วไป ประมาณร้อยละ 15 รับจ้างทำประมง และมีอาชีพค้าขาย (ร้อยละ 6.0) และรับราชการหรือเป็นทำงานรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 3.0) เพียงเล็กน้อย

ตารางที่ 7.3 ร้อยละของประชากรในชุมชนตามสถานภาพสมรส และการประกอบอาชีพ

ลักษณะทางประชากร	ประชากรตัวอย่าง		คู่สมรส	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา				
ไม่ได้เรียน	4	5.3	6	8.0
ประถม 1-3	5	6.7	1	1.3
ประถม 4-6	50	66.7	39	52.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	12	16.0	6	8.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	3	4.0	9	12.0
ปริญญาตรี	1	1.3	0.0	0.0
ไม่มีคู่สมรส	-	-	14	18.7
รวม	75	100.0	75	100.0
การประกอบอาชีพ				
ไม่ทำงาน	6	8.0	8	10.7
ทำงาน	69	92.0	53	70.7
ไม่มีคู่สมรส	-	-	14	18.7
รวม	75	100.0	75	100.0
อาชีพ				
ประมงของตนเอง/ครอบครัว	32	46.4	20	29.9
รับจ้างทำประมง	15	21.7	10	14.9
รับจ้างทั่วไป	18	26.1	17	25.4
ค้าขาย	4	5.8	4	6.0
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	-	-	2	3.0
ไม่มีคู่สมรส	-	-	14	20.9
รวม	69	100.0	67	100.0

การศึกษาเรื่องอาชีพพบว่า อาชีพของคนในชุมชนบ้านขุนสมุทรจีนไม่ได้มีหลากหลาย อาชีพหลักที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวชุมชนที่สุดคืออาชีพประมง จากการสอบถามลักษณะการประกอบอาชีพประมง (ตารางที่ 7.4) พบว่าส่วนใหญ่จะทำประมงธรรมชาติชายฝั่ง (ร้อยละ 86) และเพาะเลี้ยงชายฝั่ง (ร้อยละ 24) มีผู้ที่ประกอบอาชีพประมงแบบกระชัง และประมงธรรมชาติน้ำลึกเพียงเล็กน้อย

การสอบถามเรื่องการอยู่อาศัยในชุมชนพบว่า จำนวนปีเฉลี่ยที่อาศัยอยู่ในชุมชนค่อนข้างสูง คือ ประมาณ 50 ปี ซึ่งเมื่อศึกษาระยะเวลาการอยู่อาศัยในชุมชนพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในชุมชนนี้มาตั้งแต่เกิด จะมีที่ย้ายเข้ามาอยู่ใหม่บ้างแต่ก็เข้ามาอยู่เป็นเวลานาน โดยมากกว่าร้อยละ 40 อาศัยอยู่ในชุมชนนี้มานานกว่า 50 ปี และร้อยละ 28 อยู่ในชุมชนนี้มานานกว่า 30 ปี มีเพียงร้อยละ 12 เท่านั้นที่รายงานว่าจะอยู่ในชุมชนนี้มาไม่ถึง 10 ปี สำหรับกรรมสิทธิ์ใน

ที่ดินที่ปลูกบ้านพบว่าร้อยละ 45.3 เช่าเอกชนอยู่ และ 1 ใน 3 อาศัยอยู่ในที่ดินของเอกชนโดยเจ้าของที่ดินไม่คิดค่าเช่า มีเพียงร้อยละ 4 เท่านั้นที่รายงานว่าที่ดินที่อาศัยอยู่เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง และร้อยละ 9.3 รายงานว่าเป็นของบิดามารดา ซึ่งน่าสนใจว่าชาวชุมชนชนบทจีนส่วนใหญ่ไม่มีความมั่นคงเรื่องที่พักอาศัยแม้ว่าจะอาศัยในพื้นที่เป็นเวลานาน กรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ปลูกบ้านส่วนใหญ่กลับไม่ใช่ของตนเอง ดังนั้น หากมีการขอคืนพื้นที่จากเอกชนที่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน จำนวนประชากรในชุมชนบ้านชนบทจีนจะลดลงอย่างมาก

รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนคือ 5,457 บาทต่อเดือน โดยครัวเรือนมากกว่าครึ่งหนึ่งมีรายได้ระหว่าง 5,000 – 9,999 บาท ในขณะที่ครัวเรือนที่มีรายได้เกิน 10,000 บาทต่อเดือนมีไม่ถึงร้อยละ 10 และครัวเรือนที่มีรายได้น้อยกว่า 3,000 บาทต่อเดือนมีร้อยละ 8.5 ส่วนรายจ่ายเฉลี่ยของครัวเรือนเท่ากับ 4,472 บาทต่อเดือน โดยครัวเรือนที่มีรายจ่ายน้อยกว่า 3,000 บาท และประมาณ 5,000 – 9,999 บาทมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 32.4 และครัวเรือนที่มีรายจ่ายเกินกว่า 10,000 บาทมีร้อยละ 7.4 ซึ่งผลการศึกษาแสดงว่า ชุมชนบ้านชนบทจีนมีรายจ่ายที่ไม่สูง การมีพื้นที่ติดทะเล และคนในชุมชนประกอบอาชีพประมงน่าจะช่วยลดค่าใช้จ่ายเรื่องของอาหารการกินได้

ตารางที่ 7.4 อัตราส่วนร้อยละของประชากรในชุมชนตามลักษณะการประกอบอาชีพประมง และร้อยละของประชากรในชุมชนตามลักษณะการอยู่อาศัยในชุมชน รายได้ และรายจ่ายครัวเรือน

ลักษณะทางประชากร	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะการทำประมง (อัตราส่วนร้อยละ)		
เพาะเลี้ยงบนพื้นที่ชายฝั่ง	12	24.0
กระชัง	1	2.0
ประมงธรรมชาติชายฝั่ง	43	86.0
ประมงธรรมชาติน้ำลึก	1	2.0
จำนวนปีที่พักอาศัยอยู่ในชุมชน		
น้อยกว่า 10 ปี	9	12.0
10-29 ปี	13	17.3
30-49 ปี	21	28.0
50 ปีขึ้นไป	32	42.7
รวม	75	100.0
จำนวนปีโดยเฉลี่ยที่พักอาศัยอยู่ในชุมชน (ปี)	40.87	
กรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ปลูกบ้าน		
ตนเอง/คู่สมรส	3	4.0
พ่อ แม่	7	9.3
เอกชนที่เช่า	34	45.3
ญาติ	8	10.7
เอกชนให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า	23	30.7
รวม	75	100.0

ตารางที่ 7.4 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ครัวเรือน (ต่อเดือน)		
น้อยกว่า 3,000 บาท	6	8.5
3,000 – 4,999 บาท	21	29.6
5,000 – 9,999 บาท	38	53.5
10,000 บาท	6	8.5
รวม	71	100.0
รายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ย (บาทต่อเดือน)	5,457.75	
รายจ่ายครัวเรือน (ต่อเดือน)		
น้อยกว่า 3,000 บาท	22	32.4
3,000 – 4,999 บาท	19	27.9
5,000 – 9,999 บาท	22	32.4
10,000 บาทและมากกว่า	5	7.4
รวม	68	100.0
รายจ่ายครัวเรือนโดยเฉลี่ย (บาทต่อเดือน)	4,472.06	

2) ผลของเงื่อนไขสลายกำลังคลื่น 49A2 ที่มีต่อเศรษฐกิจ

การศึกษาความคิดเห็นของชุมชนหลังจากที่มีเงื่อนไขสลายกำลังคลื่น 49A2 ในประเด็นทางด้านเศรษฐกิจในตารางที่ 7.5 พบว่า หลังจากมีเงื่อนไขสลายกำลังคลื่น 49A2 ประชากรในชุมชนรายงานว่า มีรายได้จากการจับหอยแครงมากที่สุดร้อยละ 73.3 และรายได้จากสัตว์น้ำประเภทอื่นๆ ในสัดส่วนไม่สูงนัก เช่น หอยแครงและเคย (ร้อยละ 8) ปูทะเล (ร้อยละ 4) กุ้ง (ร้อยละ 4) และเคย (ร้อยละ 1.3) ส่วนประชากรตัวอย่างประมาณร้อยละ 9.3 รายงานว่าไม่ได้มีรายได้จากการจับสัตว์น้ำเลย

การสอบถามความคิดเห็นในเรื่องเงื่อนไขเป็นแหล่งท่องเที่ยวพบว่า เกือบร้อยละ 80 ของชุมชนให้ความเห็นว่าเงื่อนไข 49A2 เป็นแหล่งท่องเที่ยว แต่ประมาณ 2 ใน 3 ของประชากรตัวอย่าง (ร้อยละ 66.7) รายงานว่าไม่ได้มีรายได้จากการที่เงื่อนไข 49A2 เป็นแหล่งท่องเที่ยวเลย ในขณะที่ประชากรที่เหลือ อีก 1 ใน 3 มีรายได้จากการที่มีคนมาท่องเที่ยวที่เงื่อนไข 49A2 โดยรายได้ที่ได้รับส่วนใหญ่เกิดจากการขายผลิตภัณฑ์แปรรูป (ร้อยละ 10.7) คำขายของทะเลสด และรายได้จากกิจการ Home Stay ในสัดส่วนเท่ากัน (ร้อยละ 6.7) สำหรับรายได้อื่นๆ ได้แก่ รายได้จากการท่องเที่ยว (ร้อยละ 5.3) รายได้ค้าขายทั่วไป (ร้อยละ 2.7) และรายได้จากการรับจ้างงาน (ร้อยละ 1.3) เป็นต้น

สำหรับประเด็นในเรื่องการมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายผลิตภัณฑ์แปรรูปสัตว์น้ำอันเนื่องจากการมีเงื่อนไขพบว่า มากกว่าร้อยละ 60 ไม่มีรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสัตว์น้ำ ในขณะที่กลุ่มที่มีรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์แปรรูปในระดับน้อย ปานกลาง และมาก มีสัดส่วนไม่สูงนัก (ร้อยละ 10.7 ร้อยละ 17.3 และร้อยละ 9.3 ตามลำดับ)

นอกจากนี้ การมีเชื่อน 49A2 ทำให้สมาชิกในชุมชนลดค่าใช้จ่ายและมีเงินเก็บเพิ่มขึ้นเพราะไม่ต้องเสียค่าย้ายบ้าน โดยสมาชิกในชุมชน 1 ใน 3 (ร้อยละ 30.7) รายงานว่าผลของการมีเชื่อนทำให้มีเงินเก็บเพราะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการย้ายบ้านได้อย่างมาก ในขณะที่ร้อยละ 54.7 รายงานว่าช่วยให้มีเงินเก็บเพราะไม่ต้องเสียค่าย้ายบ้านระดับปานกลาง และร้อยละ 13.3 รายงานว่าระดับน้อย

ส่วนการมีเชื่อน 49A2 ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการคมนาคมนั้น ส่วนใหญ่รายงานว่าการมีเชื่อนลดค่าใช้จ่ายในการคมนาคม โดยร้อยละ 8.0 รายงานว่าลดค่าใช้จ่ายในเรื่องนี้ได้มาก ร้อยละ 29.3 เห็นว่าลดค่าใช้จ่ายได้ปานกลาง ในขณะที่อีก 1 ใน 3 รายงานว่าลดค่าใช้จ่ายในการคมนาคมได้น้อย ส่วนประมาณ 1 ใน 4 (ร้อยละ 28) คิดว่าการมีเชื่อน 49A2 ไม่ได้ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการคมนาคมเลย

เนื่องจากชุมชนชุมชนสมุทรจีนเป็นชุมชนที่เป็นต้นแบบของการวิจัยเพื่อการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งโดยการสร้างเขื่อนสลายกำลังคลื่น 49A2 เพื่อลดผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่งอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้มีผู้สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน รวมถึงการที่ชุมชนชุมชนสมุทรจีนยังมีสถานที่สำคัญ และแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาในชุมชนเป็นจำนวนมาก คนในชุมชนจึงได้จัดสร้าง Home Stay ไว้เพื่อรองรับการท่องเที่ยว ดังนั้น การถามประเด็นด้านเศรษฐกิจส่วนนี้ จึงเป็นการสอบถามถึงเรื่องราวได้จากการมี Home Stay และความต้องการมี Home Stay เพิ่มขึ้น ผลจากการศึกษา พบว่า ร้อยละ 77.3 ของประชากรในชุมชนไม่ได้มีรายได้จาก Home Stay ในขณะที่ คนในชุมชนเพียงส่วนน้อยที่มีรายได้จาก Home Stay โดยร้อยละ 2.7 มีรายได้น้อย ร้อยละ 13.3 มีรายได้ปานกลาง และร้อยละ 6.7 มีรายได้มากจากการมี Home Stay ในชุมชน

เมื่อสอบถามความเห็นเกี่ยวกับการเพิ่มจำนวน Home Stay ในชุมชนพบว่า เกือบร้อยละ 90 ของคนในชุมชนต้องการให้มี Home Stay เพิ่ม โดยระบุเหตุผลว่า การมี Home Stay เพิ่มทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น จำนวน Home Stay ที่มีอยู่มีไม่เพียงพอ และมีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นจึงต้องจัดสร้าง Home Stay เพิ่ม (ร้อยละ 46.8, ร้อยละ 40.3 และร้อยละ 14.5 ตามลำดับ)

อย่างไรก็ตาม มีประชาชนบางส่วนมีความเห็นว่าไม่ควรมี Home Stay เพิ่ม (ร้อยละ 10.8) ทั้งนี้ให้เหตุผลว่าการคมนาคมไม่สะดวก การที่คนมาอยู่ในชุมชนมากทำให้การดูแลในชุมชนทำได้ไม่ทั่วถึง และการเพิ่มจำนวน Home Stay จะก่อให้เกิดมลภาวะในชุมชน (ร้อยละ 22.2, ร้อยละ 11.1 และร้อยละ 11.1 ตามลำดับ)

นอกจากนี้ พบว่า ประมาณครึ่งหนึ่งของคนในชุมชนรายงานว่าการมีเชื่อน 49A2 มีส่วนทำให้ลดการใช้เชื้อเพลิงในการออกไปจับหอยแครงได้ปานกลาง ในขณะที่อีกประมาณร้อยละ 20 รายงานว่าลดการใช้เชื้อเพลิงในการออกไปจับหอยแครงได้น้อย และได้มาก ในสัดส่วนที่เท่ากัน แต่มีประมาณร้อยละ 15 ที่รายงานว่าหลังจากมีเชื่อน 49A2 ไม่สามารถลดเชื้อเพลิงในการจับหอยแครงได้

สำหรับประเด็นที่ว่า เชื่อน 49A2 ทำให้ชาวชุมชนต้องเสียพื้นที่การทำประมงหรือไม่นั้น ผลการศึกษา พบว่าประมาณร้อยละ 90 รายงานว่า การมีเชื่อน 49A2 ไม่ได้ทำให้ชุมชนเสียพื้นที่ประมงแต่อย่างใด ทั้งนี้เนื่องจาก การมีเชื่อน 49A2 ช่วยทำให้มีสัตว์น้ำเข้ามาอาศัยอยู่มากขึ้น เชื่อนไม่ได้กีดขวางพื้นที่การทำประมง และการมีเชื่อนทำให้ที่ดินไม่พัง (ร้อยละ 30.9, ร้อยละ 21.8 และร้อยละ 18.2 ตามลำดับ) แต่มีคนในชุมชนประมาณร้อยละ 8 ที่ให้ความเห็นว่าการมีเชื่อน 49A2 ทำให้ต้องเสียพื้นที่ประมง โดยให้เหตุผลว่า การสร้างเขื่อนจะทำให้มีพื้นที่เพิ่มขึ้น และเมื่อเนื้อที่เพิ่มขึ้น นายทุนที่เป็นเจ้าของที่ดินเดิม ก็อาจจะเข้ามายึดครอง ทำให้ชาวชุมชนต้องเสียพื้นที่การทำประมง (ร้อยละ 28.6) นอกจากนี้ยังมีผู้ที่รายงานว่าเชื่อนทำให้เสียพื้นที่ประมงเพราะเขื่อนสร้างติดกับชายฝั่งมากเกินไป (ร้อยละ 14.3)

ตารางที่ 7.5 ร้อยละของประชากรในชุมชนตามความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อเขื่อนสลายกำลังคลื่น 49A2 ใน
ประเด็นทางด้านเศรษฐกิจ

ประเด็นด้านเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทของสัตว์น้ำที่ทำรายได้มากที่สุด		
ไม่มีรายได้จากการจับสัตว์น้ำ	7	9.3
หอยแครง	55	73.3
ปูทะเล	3	4.0
กุ้ง	3	4.0
เคย	1	1.3
หอยแครงและเคย	6	8.0
รวม	75	100.0
การเป็นแหล่งท่องเที่ยวของเขื่อน		
ไม่เป็น	15	20.0
เป็น	58	77.3
ไม่ทราบ/ไม่ตอบ	2	2.7
รวม	75	100.0
รายได้ด้านต่าง ๆ จากการที่คนมาเที่ยวเขื่อน 49A2		
ไม่มีรายได้	50	66.7
มีรายได้จากการท่องเที่ยว	4	5.3
มีรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์แปรรูป	8	10.7
มีรายได้จากกิจการ home stay	5	6.7
มีรายได้จากการค้าขายทั่วไป	2	2.7
มีรายได้จากการค้าขายของทะเลสด	5	6.7
รับจ้างนวด	1	1.3
รวม	75	100.0
รายได้จากการขายผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสัตว์น้ำ หลังจากมีเขื่อน 49A2		
ไม่ได้เลย	46	61.3
ได้น้อย	8	10.7
ได้ปานกลาง	13	17.3
ได้มาก	7	9.3
ไม่ทราบ/ไม่ตอบ	1	1.3
รวม	75	100.0

ตารางที่ 7.5 (ต่อ)

ประเด็นด้านเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
เชื่อน 49A2 ทำให้มีเงินเก็บเพราะไม่ต้องเสียค่าย้ายบ้าน		
ไม่มีเลย	1	1.3
มีน้อย	10	13.3
มีปานกลาง	41	54.7
มีมาก	23	30.7
รวม	75	100.0
เชื่อน 49A2 ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการคมนาคม		
ไม่ได้เลย	21	28.0
ได้น้อย	25	33.3
ได้ปานกลาง	22	29.3
ได้มาก	6	8.0
ไม่ทราบ/ไม่ตอบ	1	1.3
รวม	75	100.0
รายได้จากการมี Home Stay ในชุมชนหลังจากมีเชื่อน 49A2		
ไม่มีเลย	58	77.3
มีน้อย	2	2.7
มีปานกลาง	10	13.3
มีมาก	5	6.7
รวม	75	100.0
การมี Home Stay เพิ่มในชุมชน		
ไม่ควรเพิ่ม	8	10.7
ควรเพิ่ม	66	88.0
ไม่ทราบ/ไม่ตอบ	1	1.3
รวม	75	100.0
เหตุผลที่ควรมี Home Stay เพิ่มในชุมชน (อัตราส่วนร้อยละ)		
มีแค่หลังเดียว/ไม่เพียงพอ	25	40.3
นักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น	9	14.5
ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น	29	46.8

ตารางที่ 7.5 (ต่อ)

ประเด็นด้านเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
เหตุผลที่ไม่ควรมี Home Stay เพิ่มในชุมชน		
ดูแลภายในชุมชนไม่ทั่วถึง	1	11.1
การคมนาคมไม่สะดวก	2	22.2
ก่อให้เกิดมลภาวะในชุมชน	1	11.1
ไม่ทราบ/ไม่ตอบ	5	55.6
รวม	9	100.0
การลดเชื้อเพลิงในการจับหอยแครงหลังจากมีเขื่อน 49A2		
ไม่ได้เลย	11	14.7
ได้น้อย	13	17.3
ได้ปานกลาง	36	48.0
ได้มาก	13	17.3
ไม่ทราบ/ไม่ตอบ	2	2.7
รวม	75	100.0
เขื่อน 49A2 ทำให้เสียพื้นที่ประมง		
ไม่เสียพื้นที่ประมง	68	90.7
เสียพื้นที่ประมง	6	8.0
ไม่ทราบ/ไม่ตอบ	1	1.3
รวม	75	100.0
เหตุผลที่เขื่อน 49A2 ทำให้ไม่เสียพื้นที่ประมง (อัตราส่วนร้อยละ)		
เขื่อนไม่ได้ขวางพื้นที่การทำประมง	12	21.8
ที่ดินไม่พัง	10	18.2
สัตว์น้ำเข้ามาอาศัยเพิ่มมากขึ้น	17	30.9
เขื่อนป้องกันแนวชายฝั่ง/เขื่อนติดตลิ่ง	17	30.9
เหตุผลที่เขื่อน 49A2 ทำให้เสียพื้นที่ประมง		
ถ้าพื้นที่เพิ่ม นายทุนจะเข้ามายึดครอง	2	28.6
เนื้อที่การทำประมงน้อยลง	1	14.3
เขื่อนติดชายฝั่งมากเกินไป	1	14.3
ไม่ทราบ/ไม่ตอบ	3	42.9
รวม	7	100.0

3) ผลของเขื่อนสลายกำลังคลื่น 49A2 ที่มีต่อสังคม

การศึกษาผลกระทบของการมีเขื่อนต่อสังคม (ตารางที่ 7.6) พบว่า คนในชุมชนให้ความเห็นว่า การมีเขื่อน 49A2 ทำให้ชาวชุมชนมีความสามัคคีมากขึ้น โดยร้อยละ 60 เห็นว่าการมีเขื่อนทำให้ชาวบ้านสามัคคีกันระดับปานกลาง ในขณะที่ร้อยละ 28 และร้อยละ 8 ให้ความเห็นว่า การมีเขื่อนทำให้ชาวบ้านมีความสามัคคีกันมาก และมากที่สุด ตามลำดับ มีเพียงเล็กน้อย (ร้อยละ 4) ที่คิดว่า การมีเขื่อนทำให้ชาวชุมชนสามัคคีกันในระดับน้อย

นอกจากนี้ทุกคนยังให้ความเห็นพ้องต้องกันว่า การมีเขื่อน 49A2 ทำให้คนในชุมชนไม่ต้องย้ายออกจากชุมชน โดยให้เหตุผลว่า เป็นเพราะมีความผูกพันกับท้องถิ่น (ร้อยละ 80.6) มีที่ทำมาหากินมากขึ้น (ร้อยละ 47.2) สิ่งแวดล้อมดีขึ้น (ร้อยละ 45.8) พื้นที่ไม่พัง (ร้อยละ 6.9) และมีรายได้ดี มีสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 1.4) เป็นต้น

สำหรับประเด็นเรื่องการมีเขื่อน 49A2 ทำให้ชุมชนมีเครือข่ายจากภายนอกเข้ามาให้ความร่วมมือกับชุมชนเพิ่มขึ้นหรือไม่นั้น พบว่า มากกว่าร้อยละ 90 ให้ความเห็นว่า มีเครือข่ายจากภายนอกเข้ามาร่วมมือกับชุมชนเพิ่มขึ้น และการมีเขื่อนทำให้เกือบร้อยละ 90 ของคนในชุมชนคิดจะส่งบุตรหลานเรียนหนังสือสูงขึ้น ทั้งนี้โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลของการส่งบุตรหลานให้เรียนสูงขึ้นว่า ลูกหลานจะได้ไม่ลำบาก (ร้อยละ 89.4) และการมีเขื่อนทำให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น (ร้อยละ 21.2) รวมถึงการที่อยากให้ลูกหลานมีความรู้ มีการศึกษา และการที่ไม่ต้องย้ายที่อยู่ (ร้อยละ 7.6 และร้อยละ 1.5 ตามลำดับ) ก็เป็นเหตุผลที่คิดจะส่งบุตรหลานเรียนสูงขึ้น แต่สำหรับกลุ่มที่รายงานว่าไม่คิดจะส่งบุตรหลานให้เรียนสูงขึ้นนั้นเป็นเพราะรายรับไม่เพียงพอ ค่าใช้จ่ายสูง และลูกหลานไม่ยอมเรียน (ร้อยละ 22.2, ร้อยละ 11.1 และร้อยละ 11.1 ตามลำดับ)

เมื่อสอบถามเชื่อมโยงถึงเรื่องสุขภาพ พบว่า มากกว่าร้อยละ 90 รายงานว่าการมีเขื่อนทำให้มีรายได้ดี ลดความเครียด และสุขภาพดีขึ้น โดยให้เหตุผลว่า เนื่องจากการมีเขื่อนทำให้ไม่ต้องย้ายหรือซ่อมแซมบ้าน (ร้อยละ 38.7) การกินดีอยู่ดี มีอาชีพ มีรายได้เพิ่ม (ร้อยละ 38.7) ที่ดินไม่พัง ทำให้มีที่ทำกินเพิ่ม (ร้อยละ 37.1) และทรัพยากรสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 9.7) ส่วนกลุ่มที่ให้ความเห็นว่า ไม่คิดว่าการมีเขื่อนจะช่วยทำให้รายได้ดี ลดความเครียด และสุขภาพดีขึ้นเนื่องจากสภาพแวดล้อมไม่ได้เปลี่ยนแปลง

จากการสอบถามความเห็นว่าการมีเขื่อนทำให้มีรายได้ดี และลดความเครียดได้ในระดับใด ผลการศึกษาพบว่า เขื่อนสามารถลดความเครียดของคนในชุมชนได้ โดยมากกว่าร้อยละ 70 รายงานว่าลดความเครียดได้ระดับปานกลาง ในขณะที่มี 1 ใน 5 รายงานว่าลดความเครียดได้อย่างมาก แต่มีสัดส่วนเล็กน้อยที่รายงานว่า การมีเขื่อนลดความเครียดไม่ได้เลย หรือได้น้อย (ร้อยละ 1.3 และร้อยละ 2.7 ตามลำดับ) นอกจากนี้ การมีเขื่อนยังมีส่วนสัมพันธ์กับการลดลงของการลักทรัพย์ของคนในชุมชน โดยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 76) รายงานว่า การมีเขื่อนทำให้คนในชุมชนมีรายได้ดีขึ้น ทำให้การลักทรัพย์ลดลง แต่ก็ยังมีประมาณร้อยละ 10.7 ที่รายงานว่า การลักทรัพย์มีเพิ่มขึ้นหลังจากมีเขื่อน 49A2

สำหรับหน่วยงานที่เข้ามาศึกษาดูงานเกี่ยวกับเขื่อนมีหลายภาคส่วน โดยมีทั้งกลุ่มของนักศึกษา (ร้อยละ 90.7) นักเรียน (ร้อยละ 69.3) นักท่องเที่ยว (ร้อยละ 65.3) หน่วยงานราชการ (ร้อยละ 62.7) และภาคเอกชน (ร้อยละ 60) แต่เมื่อเรียงลำดับหน่วยงานที่เข้ามาดูงานมากที่สุด พบว่าอันดับหนึ่งคือ นักศึกษา (ร้อยละ 52.0) รองลงมาคือ หน่วยงานราชการ (ร้อยละ 29.3) นักเรียน (ร้อยละ 13.3) และนักท่องเที่ยว (ร้อยละ 5.3) ตามลำดับ

ส่วนประเด็นเรื่องการมีเขื่อน 49A2 ทำให้เยาวชนมีความรักและความหวงแหนแผ่นดินเกิด พบว่า ชาวชุมชนทุกคนให้ความเห็นพ้องต้องกันว่า การมีเขื่อน 49A2 เป็นการกระตุ้นให้เกิดการปลูกจิตสำนึกของเยาวชนให้มีความรักและหวงแหนในแผ่นดินเกิด โดยให้เหตุผลว่า ทะเลไม่กัดเซาะชายฝั่ง/ที่อยู่ที่ดินไม่พัง (ร้อยละ 32.8) เกิดความรักความผูกพัน และความสามัคคีในชุมชน (ร้อยละ 31.3) ไม่ต้องย้ายบ้าน (ร้อยละ 20.3) มีการปลูกจิตสำนึก หรือการสั่ง

ความผูกพัน และความสามัคคีในชุมชน (ร้อยละ 31.3) ไม่ต้องย้ายบ้าน (ร้อยละ 20.3) มีการปลูกจิตสำนึก หรือการสั่งสอนจากคนรุ่นก่อน (ร้อยละ 15.6) แผ่นดินกลับมา (ร้อยละ 7.8) มีอาชีพ การทำมาหากินดีขึ้น (ร้อยละ 4.7) รวมถึงทรัพยากรทางทะเลเพิ่มขึ้น และเยาวชนไม่มั่วสุม (ร้อยละ 1.6) เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ เมื่อสอบถามว่าหลังจากมีเขื่อนแล้ว เยาวชนมีความรักและหวงแหนแผ่นดินเกิดมากเพียงใด จึงพบว่า มากกว่าร้อยละ 70 รายงานว่าการมีเขื่อนทำให้เยาวชนรักและหวงแหนแผ่นดินเกิดมากถึงมากที่สุด

ตารางที่ 7.6 ร้อยละของประชากรในชุมชนตามความคิดเห็นที่มีต่อเขื่อนสลายกำลังคลื่น 49A2 ในประเด็นทางด้านสังคม

ประเด็นด้านสังคม	จำนวน	ร้อยละ
เขื่อน 49A2 ทำให้ชาวบ้านมีความสามัคคี		
น้อย	3	4.0
ปานกลาง	45	60.0
มาก	21	28.0
มากที่สุด	6	8.0
รวม	75	100.0
เหตุผลที่ไม่ต้องการย้ายออกจากชุมชนหลังจากมีเขื่อน 49A2 (อัตราส่วนร้อยละ)		
มีที่ทำกินมากขึ้น	34	47.2
มีความผูกพันกับท้องถิ่น	58	80.6
สิ่งแวดล้อมดีขึ้น	33	45.8
มีรายได้	1	1.4
สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น	1	1.4
พื้นที่ไม่พัง	5	6.9
มีเครือข่ายจากภายนอกเข้ามาให้ความร่วมมือกับชุมชนหลังจากมีเขื่อน 49A2		
เท่าเดิม	6	8.0
เพิ่มขึ้นแต่ไม่มาก	42	56.0
เพิ่มขึ้นมาก	27	36.0
รวม	75	100.0
การคิดส่งให้ลูกหลานเรียนสูงขึ้นหลังจากมีเขื่อน 49A2		
คิด	66	88.0
ไม่คิด	9	12.0
รวม	75	100.0

ตารางที่ 7.6 (ต่อ)

ประเด็นด้านสังคม	จำนวน	ร้อยละ
เหตุผลที่คิดจะส่งให้ลูกหลานเรียนสูงขึ้น (อัตราส่วนร้อยละ)		
มีเงินแล้วทำให้รายได้เพิ่มขึ้น	14	21.2
จะได้ไม่ลำบาก	59	89.4
อยากให้มีความรู้/การศึกษา	5	7.6
ไม่ต้องย้ายที่อยู่	1	1.5
เหตุผลที่ไม่คิดจะส่งให้ลูกหลานเรียนสูงขึ้น (ร้อยละ)		
ค่าใช้จ่ายสูง	1	11.1
ลูกไม่อยากเรียน	1	11.1
รายรับไม่พอ	2	22.2
อื่นๆ (ไม่มีลูกหลาน)	4	44.4
ไม่ทราบ/ไม่ตอบ	1	11.1
รวม	9	100.0
มีรายได้ดี ลดความเครียด สุขภาพดีขึ้นหลังจากมีเงิน		
ไม่ใช่	5	6.7
ใช่	69	92.0
ไม่ทราบ/ไม่ตอบ	1	1.3
รวม	75	100.0
เหตุผลที่การมีเงินทำให้รายได้ดี ลดความเครียด สุขภาพดีขึ้น (อัตราส่วนร้อยละ)		
ที่ดินไม่พัง/มีที่ทำกินเพิ่ม	23	37.1
ไม่ต้องย้าย/ซ่อมแซมบ้าน	24	38.7
การกินอยู่ดีขึ้น/มีอาชีพ/รายได้เพิ่ม	24	38.7
ทรัพยากรสัตว์น้ำเพิ่มมากขึ้น	6	9.7
เหตุผลที่ไม่คิดว่าการมีเงินจะทำให้รายได้ดี ลดความเครียด สุขภาพดีขึ้น (ร้อยละ)		
สภาพคงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง	1	16.7
ไม่ทราบ/ไม่ตอบ	5	83.3
รวม	6	100.0

ตารางที่ 7.6 (ต่อ)

ประเด็นด้านสังคม	จำนวน	ร้อยละ
การมีเชื่อทำให้มีรายได้ดี ลดความเครียดได้		
ไม่เลย	1	1.3
น้อย	2	2.7
ปานกลาง	55	73.3
มาก	16	21.3
ไม่ทราบ/ไม่ตอบ	1	1.3
รวม	75	100.0
ความพอใจหลังจากมีเชื่อน 49A2		
พอใจปานกลาง	28	37.3
พอใจมาก	46	61.3
ไม่ทราบ/ไม่ตอบ	1	1.3
รวม	75	100.0
หลังจากมีเชื่อน 49A2 และรายได้ของคนในชุมชนเพิ่มขึ้นทำให้การลัทธิอยู่ยู่ในระดับ		
ลดลงมาก	10	13.3
ลดลงแต่ไม่มาก	47	62.7
เท่าเดิม	9	12.0
เพิ่มขึ้นแต่ไม่มาก	6	8.0
เพิ่มขึ้นมาก	2	2.7
ไม่ทราบ/ไม่ตอบ	1	1.3
รวม	75	100.0
หน่วยงานที่เข้ามาศึกษาดูงานเกี่ยวกับเชื่อน 49A2 (อัตราส่วนร้อยละ)		
หน่วยงานราชการ	47	62.7
ภาคเอกชน	45	60.0
นักเรียน	52	69.3
นักศึกษา	68	90.7
นักท่องเที่ยว	49	65.3

ตารางที่ 7.6 (ต่อ)

ประเด็นด้านสังคม	จำนวน	ร้อยละ
หน่วยงานที่เข้ามาศึกษาดูงานเกี่ยวกับเขื่อนมากที่สุด		
หน่วยงานราชการ	22	29.3
นักเรียน	10	13.3
นักศึกษา	39	52.0
นักท่องเที่ยว	4	5.3
รวม	75	100.0
เหตุผลที่เยาวชนรักแผ่นดินเกิดหลังจากมีเขื่อน 49A2 (อัตราส่วนร้อยละ)		
เกิดความรัก/ความผูกพัน/ความสามัคคีในชุมชน	20	31.3
ไม่ต้องย้ายบ้าน	13	20.3
ทะเลไม่กัดเซาะชายฝั่ง/ที่อยู่ที่ทำกินไม่พัง	21	32.8
ทรัพยากรทางทะเลเพิ่มขึ้น	1	1.6
มีอาชีพ/การทำมาหากินดีขึ้น	3	4.7
เยาวชนไม่มั่วสุม	1	1.6
มีการสั่งสอนจากคนสมัยก่อน/ปลูกจิตสำนึก	10	15.6
แผ่นดินกลับมา	5	7.8
เยาวชนมีความรักและหวงแหนแผ่นดินเกิดเพียงใด		
มากที่สุด	21	28.0
มาก	32	42.7
ปานกลาง	22	29.3
รวม	75	100.0

4) ผลของเขื่อนสลายกำลังคลื่น 49A2 ที่มีต่อสิ่งแวดล้อม

การศึกษาผลของเขื่อนสลายกำลังคลื่น 49A2 ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม (ตารางที่ 7.7) พบว่า หลังจากมีเขื่อนจำนวนสัตว์ทะเลมีเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เพราะคนในชุมชนมากกว่าครึ่งให้ความเห็นว่าจำนวนสัตว์ทะเลเพิ่มขึ้นอย่างมาก ในขณะที่ 1 ใน 3 ให้ความเห็นว่าจำนวนสัตว์ทะเลเพิ่มขึ้นแต่ไม่มาก แต่มีเพียงเล็กน้อยที่เห็นว่าสัตว์ทะเลมีจำนวนเท่าเดิมหรือลดลงมากกว่าเดิม นอกจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนแล้ว ความหลากหลายของสัตว์ทะเลก็เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความอุดมสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อม ผลจากการศึกษาพบว่า คนในชุมชนมากกว่าร้อยละ 80 รายงานว่าความหลากหลายของสัตว์ทะเลมีเพิ่มขึ้น ในขณะที่มีร้อยละ 4 เห็นว่าความหลากหลายของสัตว์น้ำลดลงจากเดิม และเกือบร้อยละ 10 ที่ให้ความเห็นว่าความหลากหลายของสัตว์ทะเล สัตว์ทะเลลดลงแต่ไม่มาก ส่วนแหล่งที่พักของสัตว์ทะเลหลังจากมีเขื่อน ชาวชุมชน ร้อยละ 84 รายงานว่าที่พักของสัตว์ทะเลมีเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ ร้อยละ 15 รายงานว่าที่พักของสัตว์ทะเลมีเท่าเดิม แต่อีกร้อยละ 1.3 ให้ความเห็นว่าแหล่งที่พักอาศัยของสัตว์ทะเลมีลดลงแต่ไม่มาก

สำหรับพื้นที่ป่าชายเลนของชุมชนภายหลังจากมีเขื่อน พบว่า มากกว่าร้อยละ 80 ของคนในชุมชนให้ความเห็นว่า พื้นที่ป่าชายเลนในชุมชนเพิ่มมากขึ้น และร้อยละ 10.7 คิดว่าพื้นที่ป่าชายเลนในชุมชนไม่มีการเปลี่ยนแปลง ในขณะที่ประมาณร้อยละ 6.6 รายงานว่าพื้นที่ป่าชายเลนลดลง แต่เมื่อถามถึงความอุดมสมบูรณ์ของป่าชายเลน พบว่า มีเกือบร้อยละ 90 ให้ความเห็นว่าป่าชายเลนมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มมากขึ้น

ในส่วนของคุณภาพอากาศ พบว่า มากกว่าร้อยละ 70 รายงานว่าคุณภาพอากาศดีขึ้น แต่อีกประมาณ 1 ใน 4 รายงานว่าการมีเขื่อนสลายน้ำกำลังคลื่นไม่ได้ทำให้สภาพอากาศมีการเปลี่ยนแปลง แต่เกือบร้อยละ 80 ของคนในชุมชนให้ความเห็นว่า การมีเขื่อนสลายน้ำกำลังคลื่นทำให้อากาศมีแหล่งที่พักอาศัยเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้ ชาวชุมชนที่อยู่ในพื้นที่กว่าร้อยละ 90 ให้ความเห็นว่า การมีเขื่อนเพิ่มการตกตะกอนของดินหรือกะยอให้มากขึ้น สำหรับเรื่องของการกัดเซาะชายฝั่ง พบว่า ประมาณร้อยละ 60 ของคนในชุมชนให้ความเห็นว่า การมีเขื่อน 49A2 ทำให้การกัดเซาะชายฝั่งลดลง แต่มีคนในชุมชนถึง 1 ใน 4 ที่ยังคงเห็นว่าหลังจากที่มีเขื่อนแล้ว การกัดเซาะชายฝั่งก็ยังคงเกิดขึ้นอย่างมาก ในขณะที่ร้อยละ 11 ให้ความเห็นว่ามีการกัดเซาะชายฝั่งเพิ่มขึ้นแต่ไม่มาก และมีประมาณร้อยละ 5.3 เห็นว่าการมีเขื่อนสลายน้ำกำลังคลื่นไม่ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการกัดเซาะชายฝั่ง

ร้อยละ 70 ของคนในชุมชนให้ความเห็นว่า การมีเขื่อนทำให้มีแหล่งที่หลบคลื่นลมของเรือที่ออกไปจับสัตว์น้ำมากขึ้น และพบว่าเกือบร้อยละ 70 ของคนในชุมชนรายงานว่าหลังจากที่เขื่อนสร้างเสร็จได้ลดปัญหาผลเสียอันเนื่องมาจากคนเข้ามาคราดหอย แต่ประเด็นเรื่องขยะ พบว่าภายหลังจากเขื่อนสลายน้ำกำลังคลื่นสร้างเสร็จ คนในชุมชนประมาณครึ่งหนึ่งเห็นว่ามีปริมาณขยะจากภายนอกลอยมาติดเขื่อนและเข้ามาในชุมชนเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ประมาณ 1 ใน 5 ไม่รู้สึกถึงความแตกต่างกัน ส่วนประมาณ 1 ใน 3 แสดงความเห็นว่าปริมาณขยะจากภายนอกที่ลอยเข้ามาติดเขื่อนหรือลอยเข้ามาในชุมชนมีปริมาณลดลง

ตารางที่ 7.7 ร้อยละของประชากรในชุมชนตามความคิดเห็นที่มีต่อเขื่อนสลายน้ำกำลังคลื่น 49A2 ในประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม

ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม	ร้อยละ						
	เพิ่มขึ้น มาก	เพิ่มขึ้น แต่ไม่ มาก	เท่า เดิม	ลดลง แต่ไม่ มาก	ลดลง มาก	ไม่ ตอบ	รวม
จำนวนสัตว์ทะเล	56.0	34.7	5.3	1.3	1.3	1.3	100.0(75)
ความหลากหลายของสัตว์ทะเล	37.3	46.7	9.3	4.0	0.0	2.7	100.0(75)
แหล่งที่พักอาศัยของสัตว์ทะเล	46.7	37.3	14.7	1.3	0.0	0.0	100.0(75)
พื้นที่ป่าชายเลนของชุมชน	45.3	37.3	10.7	5.3	1.3	0.0	100.0(75)
ความอุดมสมบูรณ์ของป่าชายเลน	49.3	38.7	6.7	2.7	2.7	0.0	100.0(75)
คุณภาพของอากาศ	44.0	29.3	24.0	2.7	0.0	0.0	100.0(75)
แหล่งที่พักอาศัยของนก	48.0	26.7	20.0	2.7	0.0	2.7	100.0(75)
การตกตะกอนของดิน/กะยอ	61.3	30.7	5.3	1.3	1.3	0.0	100.0(75)
การกัดเซาะชายฝั่ง	25.3	10.7	5.3	36.0	21.3	1.3	100.0(75)

ตารางที่ 7.7 (ต่อ)

ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม	ร้อยละ						
	เพิ่มขึ้น มาก	เพิ่มขึ้น แต่ไม่ มาก	เท่า เดิม	ลดลง แต่ไม่ มาก	ลดลง มาก	ไม่ ตอบ	รวม
การมีแหล่งที่เป็นที่หลบคลื่นลมของเรือที่ ออกไปจับสัตว์น้ำ	29.3	40.0	21.3	4.0	4.0	1.3	100.0(75)
ผลเสียอันเนื่องจากมีคนเข้ามาคราดหอยที่ เพิ่มขึ้น	9.3	16.0	9.3	20.0	45.3	0.0	100.0(75)
ปริมาณขยะจากภายนอกที่ลอยมาติดเขื่อน และเข้ามาในชุมชน	21.3	25.3	21.3	17.3	14.7	0.0	100.0(75)

